

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus I. Quid, & quotuplex sit rerum permutatio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

tur: ibi: *Si horreum fuit conductum, vel diverforium, vel area, tacitam conventionem, de inveltis, illatis, etiam in his, locum habere, verius est; & L. 4. eo jure utimur, ut qua in pradia urbana inducta, illata sunt, pignori esse credantur, quasi id tacite convenerit: in rusticis pradiis contra observatur: quæ postrema verba accipiunt aliqui solum de his, quæ ignorante domino sunt inducta.*

1598 Not. autem 1. hæc intelligi de rebus illatis eo animo, ut stabiliter ibi sint; esto postea mutato animo rursus auferantur, ut dicitur L. 7. §. 1. ff. in quibus causis, ibi: *videndum est, ne non omnia illata, vel inducta, sed ea sola, quæ, ut ibi sint, illata fuerint, pignori sint, quod magis est.*

Not. 2. quæ diximus, quod illata prædio, pignori sint locatori, loco pensionis, etiam procedere, pro deteriora-

ratione, id, quod colligitur de prædiis tam rusticis, quam urbanis, L. 2. ff. de actionibus, & L. 4. ff. de pactis.

Not. 3. hoc non procedere de rebus alienis prædio illatis, nisi id factum sit sciente, ac permittente Domino; in fraudem Locatoris, ut cederet esse Creditoris, exinde credens se securitatem habere pensionis. Coeterum L. 6. ff. de pignorib. habetur, quod obligatione generali rerum, quod quis habuit, habiturusve sit, ea non continebuntur, quæ verisimile est, quemquam specialiter non fuisse obligaturum; ut puta, supellex; item vestis, relinquenda est debitori, & ex mancipiis, quæ in eo usu habebit, ut certum sit, cum pignori daturum non fuisse; proinde de ministeriis ejus, perquam ei necessariis, vel quæ ad affectionem ejus pertinent; in quibus tamen spectanda erit consuetudo locorum.

QUÆSTIO XIX.

IN TITVLVM XIX. DE RERVM PERMUTATIONE.

Contractui emptionis & venditionis subjectum esse titulum de Locato & conducto diximus propterea, quod cum illo magnam habeat affinitatem; & quoniam idem contingit etiam in rerum permutatione; eidem etiam post contractum Locationis subjungitur iste; de quo non tantum in decretalibus, sed etiam in sexto, & Clementinis agitur. Quamvis autem ejus materia sit amplissima, de iis duntaxat in presenti dicemus, quæ cum primis pertinent ad permutationem earum rerum, de quibus potissimum in foro Ecclesiastico decernitur.

ARTICULUS I.

Quid, & quotuplex sit rerum permutatio?

Permutatio, juxta Sylvestrum V. eod. 1599
1. n. 1. est commune contractibus nominatis, & innominatis; definitur: *unius rei pro alia vicaria præstatio, vel vicaria præstatione mutatio*; nam teste Azorio tom. 3. l. 7. de permutatione c. 1. sumitur dupliciter; 1. late, prout comprehendit omnes contractus, qui sunt mercede, vel pretio, sive dominium transferatur, sive ususfructus, vel possessio; 2. presse, quatenus est specialis contractus, quo una res certæ speciei, cum alia certæ, & determinatæ speciei commutatur; debent igitur hæc observari;

Vari, ut semper ex utraque parte detur res certa specie, & ex neutra detur pecunia; si enim ex aliqua parte detur res incerta, seu indeterminata, fiet contractus inordinatus; si ex utraque parte detur pecunia, fiet cambium: Si ex altera tantum, fiet emptio, interquam, & permutationem datur multiplex similitudo; 1. quia utraque est contractus bonæ fidei; 2. ex utraque oritur conditio usucapiendi; 3. ex utraque præstatur evictio; 4. ex utraque datur actio redhibitoria; 5. in utraque potest evenire deceptio ultra dimidium justipretii: Differunt tamen 1. quia emptio perficitur solo consensu; at permutatio non nisi interventu rei traditæ: 2. quia in emptione res datur pro pretio; at in permutatione datur res pro re: 3. quia in permutatione datur actio, quæ conditio ob causam, vel actio, quæ in jure vocatur præscriptis verbis: at non in emptione.

1600 Ex hoc deducitur 1. permutationem aliam esse sumptam generaliter, ac late, aliam sumptam specialiter, & strictè; 2. quod priori modo sumpta completatur omnes contractus; non quidem gratuitos, sed respectivos, seu reciprocos; tam nominatos, quam innominatos, in quibus aliquid vicissim, seu ultro, citroque datur, fit, aut promittitur in compensationem, seu commutationem pro alio: & in hoc sensu permutatio comprehendit etiam venditionem, in qua pecunia pro re; & locationem, in qua res, sive usus rei, aut operarum alicujus pro certa mercede commutatur: & Societatem, item mutuum, in quo pecunia, vel alia res functionem recipiens (ut triticum &c.) pro alia ejusdem generis, & qualitatis commutatur; & cambium, in quo pecunia pro pecunia, v. g. aurea pro argentea, vel pecunia in uno loco pro alia solvenda in alio loco commutatur; & sic de cæteris contractibus reciprocis; si verò sumatur strictè, supponit pro eò contractum, in quo una res pro alia commutatur, prout res contra distinguitur à pretio, & factio, ut equus pro bove; vel equus, pro equo; triticum pro vivo; & ut sic permutatio est contractus distinctus à contractibus nomina-

tis, & innominatis, prout ex dicendis magis patebit.

Permutationem strictè sumptam Doctores communiter annumerant contractibus innominatis; Sed ex eo dubitari potest, an bene? cum revera nomen habeat speciale; dicunt tamen habere quidem nomen, sed perquam generale, sicut est nomen: *commercium, negotium*, applicabile aliis contractibus; habentibus adhuc ulterius speciale nomen à jure impositum; facit præterea, quod nomen *commutationis* sit adeo commune, ut inde justitia commutativa, in contractibus observanda; deriverit, quamvis nomen permutationis *specialiter* acceptæ (qua commutatur res cum re) non significet quameunque commutationem, & hoc sensu dicatur contractus juris gentium, ac bonæ fidei, quæ reperfitur, dum unus aliquid dat, ut aliud recipiat.

Complures igitur contractum permutationis distinguunt à contractu *do, ut des*, 1602
ut des; non distingui tamen alii sentiunt 1. ex L. 5. §. 1. ff. de præscr. verb. ubi hoc clarissimè supponitur, dum dicitur, quod, quando datur res pro re, non sit *venditio*, sed *permutatio*, & quod hæc permutatio sit contractus *Do, ut des*, statim subjungitur his verbis: explicitus est articulus: *Do ut des*; Deinde; quia in L. 7. C. de rer. permut. Inter permutationes exempli loco ponitur *datio frumenti pro oleo*. Ex eo autem, quod res aliena vendi possit cum obligatione præstandi evictionem, non rectè sequitur; contractum permutationis celebrari posse per traditionem rei alienæ; ratio sumitur ex L. 1. §. 3. ff. de rerum permut. ubi Jurisconsultus, ex eo; quod iste contractus non solo consensu, sed re perficiatur, infert; *ideoque Pedius ait, alienam rem dantem, nullam contrahere permutationem*; ratio desumitur ex ipso, quod est impositum ad significandam *translationem dominii*, quod confirmatur ex c. *cum venerabilis* 6. de Exceptionib. ubi habetur, quod *permutatio* inter contractus bonæ fidei computetur, nec cum alio; quam cum domino, vel cum eo, qui habebatur loco domini, legitime valeat celebrari.

1603

Præter hæc not. permutationem à venditione differre; primo enim, ubi datur res pro re (prout contingit in permutatione strictè sumpta) non interuenit pretium pro re, ut diximus superius; secus in contractu emptionis, & venditionis; 2. etiam res aliena vendi potest, non permutari, ut constat ex n. præced. Unde contractus permutationis nec incipere potest traditione rei alienæ, nec absolvi, & si is, qui incipit, tradit rem alienam, nulla nascitur obligatio in altero, nisi apparens ex errore, quo sibi falso persuadet, rei dominium in se translatum esse; 3. Contractus emptionis perficitur solo partium consensu; permutationis autem, *re tantum*. 4. Emptor non acquirit rei dominium, antequam dederit pretium in re, vel in fide de illi venditori præstito; in permutatione autem transferitur dominium rei tradita alteri, etiam ante traditionem rei ab isto factam illi, ut habetur L. 1. ff. h. t. in fine, ubi dicitur, competere illi conditionem, qui ex parte sua contractum permutationis implevit, ut notat Gloss. fin. ibid. Condicio autem non datur, nisi domino, hoc est, aduersus dominum, ut coll. ex L. 4. C. eod. Denique in permutatione datur actio, quæ condicio ob causam, vel actio, quæ in iure vocatur, præscriptis verbis: at non in emptione.

1604

Not. 2. permutationem in beneficiis dari, cum duo vicissim sua beneficia dimittunt, ut alter beneficium alterius obtineat; unde à resignatione, in favorem facta, differt tanquam species à genere: *resignatio* enim illa latius patet permutatione, cum hæc sit talis resignatio, scilicet mutua, & reciproca dimissio beneficiorum, ut unius beneficium alteri concedatur.

1605

Not. 3. à permutatione parum distat *translationem*; hæc enim est de sede ad sedem facta mutatio, ut habetur *translationes* 7. q. 1. & potest definiri; *ab una Ecclesia ad aliam facta transitio*: Sive Ecclesia, ad quam datur transitus, sit maior, sive minor, sive æqualis; in quo differt à *promotione*; hæc enim, ut datur in beneficiario, requirit, quod fiat translatio de minori Ecclesia ad ma-

jorem; inter utramque assignat discrimen Suarez lib. 4. de simon. c. 32. h. 4. quod permutatio fiat per modum contractus, & ideo per se postulet, ut fiat inter duos, & ex consensu eorum, tendatque proxime ad ipsorum commodum sine Ecclesiæ incommodo: at translatio nec est contractus, nec fit per modum contractus; & ideo per se non requirit, quod fiat inter duos: deinde per se respicit utilitatem Ecclesiæ; non translatorum.

ARTICULUS II.

Qualiter res Ecclesiastica permurari possint?

IN hac quæstione not. permutationem transferri dominium rerum, quæ permurantur, consequenter eadem fieri alienationem rei, quæ cum alia permuratur; quo posito regula est, *illarum rerum Ecclesiasticarum permutationem regulariter esse prohibitam, vel permissam, quarum alienatio prohibita est, vel permissa*; qualiter autem hoc liceat, vel non liceat? constat ex dict. tit. 13. à n. 1148. his generaliter præmissis; not. præterea ex c. ut *Commutationes* 2. h. t. commutationes rerum Ecclesiasticarum ab Antecessoribus inconsulte factas, esse à Successoribus emendandas, de quo egimus supr. à n. cit. Cæterum, ut tamen res Ecclesiasticæ permurantur, sufficit minor causa, quam ut vendantur; permuratio enim minus nocet Ecclesiæ, & saepe illi utilior est.

Quæstio est, an Princeps rem, Ecclesiæ immobilem, acquirere possit *permutatione*, si det Ecclesiæ rem meliorem, vel æqualem? de hoc agitur in c. si *Princeps* 1. h. t. quod est desumptum ex Concilio apud Sylvanetum celebrato, ubi dicitur: *si Princeps voluerit rem mobilem Sanctis locis prestare, & accipere ab eis aliam immobilem: eoque modo de communi voluntate permutationem contrahere; liceat ei hoc facere, si causa rationalis id exposcat, & res, quam præstiterit, major fuerit, vel æqualis: pragmatica sanctione super hoc promulgata.*

Ex hoc textu communiter deducunt Do-